

Eva och Pål möter Harald 62 år:

Harald: Vad ska det bli för produkt av det här projektet? Jag tror att det är viktigt med en produkt. Kalvsunds-boken var kul att läsa när man kom ny hit. Det är särskilt kul när det är folkets röster, folkrörelseperspektiv är det fint att få ta del av när man möter en ny byggd. Det uppskattade jag att få när jag kom hit. Det kanske är dags för en Kalvsunds-bok nummer två?

Pål: Ja! Det kanske är dags för en Kalvsunds-bok nr. två. Men det jag fokuserar på nu är en lång gemensam process dit. Jag tror att det gemensamma samtalet om hur det är att leva och bo här på ön är det viktigaste. **H:** En text kan ju vara ett redskap också i den processen. **P:** Så kan det bli.

H: Jag har ju turnerat runt i Sverige en del. Alla tycker att den egna hembygden är speciell. Alla kräver att man ska gilla just "min" by. Jag svarar ibland att jag har ju bara varit här i 15 minuter. Jag vet inte om detta är ett bra ställe. De jag mötte i byn jag var i igår sa att de var speciella. De är alla stolta över sin hembygd. Kalvsund är kanske inte så speciellt eller så bra som vi gärna tycks tro? **P:** Kanske!?

H: Jag har ju allsång på torsdagarna på Björkö. Vi pratar ibland om "Allsångs-psykologin". Jag säger så här ungefär: Om en stund kommer jag att avisera att vi ska sjunga "En kväll i juni". När jag gör det vill jag att ni alla i publiken ska jubla som om det är just detta ni har längtat allra mest efter. När ni jublar så där så kommer det att bli så himla bra. På så sätt har jag annonserat att det är ett trix för att det ska bli bra... Vi skapar något bra tillsammans genom att alla bidrar till att bygga upp sina egna och varandras förväntningar. **P:** Man skapar något som upplevs värdefullt. Där man bor, där man har valt att bo (eller bor kvar på av något skäl) – det stället definierar man som ett bra ställe att bo på. Är det något sådant du menar? Om man inte trivs alls försöker man i regel flytta. Man vill vara stolt över sin hembygd. Det kanske man kan se som en parallell till allsångspsykologin? Man kan nog säga att det jag vill göra är att försöka hitta det som gör det bra och jag vill vara med i en fortsatt positiv utveckling. **H:** Nyckeln för att det är bra på Kalvsund är kanske den begränsande ytan och de begränsade antalet personer. Vi bor, här på Kalvsund, i ett slags radhusområde, där de flesta har insyn till någon granne. Ingen är helt ostörd från andra. Vi, familjen, hade tidigare sommarboende i ett torp, ett mer enskilt boende, men mer sommarstuge-område, i norra Bohuslän. Vi sökte, när vi så småningom hamnade här, ett fungerade skärgårds-samhälle för att leva mer skärgårdsnära i ett levande samhälle. Vi är konservativa i vårt husgillande. Vi missade ett hus här - och då blev frågan; var det samhället eller huset vi ville ha? Husets ålder och arkitektur var viktigt. Men det var också viktigt att det inte var ett rent sommarstugeområde. Vi ville ha sommarstuga i en "året-runt-by".

P: Hur valde du Kalvsund? **H:** Jag var på Kalvsund ett antal dagar och gick runt och pratade med folk. Det religiösa trycket var mindre här än på andra öar i Göteborgs skärgård. Det fanns större tolerans och öppenhet här. Det tyckte jag var positivt som aktivt icketroende. Hela samhällets schatteringar finns här. Det finns en intellektuell verkshöjd, utan att vara akademiskt inskränkt. Vi (jag, Pål och Eva) har ju tidigare resonerat om de viktiga 3-minuterssamtalen på färjan. Där man kan avhandla viktiga saker eller bara skämtat under några minuter. Hinner man inte prata klart ena dagen fortsätter man en annan dag när man träffas på färjan igen. De gemensamma resorna gör att människorna kommer nära varandra.

Det finns en ”open mindness” och välkomnande attityd på Kalvsund. **P:** Det finns ju bara en allmän in- och utgång till och från denna ö. Jag tänker på färjan. Dessutom finns en öppenhet för olikheter som man kanske kan spåra ända sedan 1500-talet. Telegraf, post osv. Folk på ön är vana vid att ha varit tvungna att lämna ön. Många har också kommit hit tillfälligt för jobb, hamn i lä, klarering eller annat. Det var en djup och möjlig hamn och en hög punkt med utsikt långt bort. Det finns alltså också geografiska förutsättningar.

H: Vi var bofasta här ett par år men har alltid haft bostad i stan samtidigt. Vi har nu valt att inte vara bofasta. I stan har vi cykelavstånd till massor av förlustelsesammanhang. Kalvsund är ett socialt sammanhang. Här finns social kontroll. Detta mellanmänniska finns inte i stan på samma sätt. Men trots hög klass på det mellanmänniska kan jag känna ö-tristess ibland. Jag kan känna ö-tristess och behöver ofta mer stimuli än vad Kalvsund kan ge mig, vilken gör att jag ibland väljer att lämna ön. En anledning till att jag alltid kommer tillbaka ganska fort är att här kan jag vara Harald. Jag är inte primärt en kändis här. Det tar 14 dagar av kändisskap innan folk börjar relatera till mig som person. Så är det i alla sammanhang. Det blir mer nya möten i stan och därför blir jag mer kändis i staden. Här på Kalvsund är det få dagbesökare.

P: Kan man säga att det här är färre korta relationer och fler längre? **H:** Ja, så är det, och det tycker jag är bra. Jag får mer utrymme för att vara Harald då. Det finns mer utrymme för relationer av olika slag här. Vi har ett samhälle som är Gated Community, men utan grind (färjan fungerar som grinden). Det finns säkerligen enklaver i stan där man också är synliggjord – men jag relaterar mig mer här än i stan.

P: Hur tänker du kring Kalvsund och turism? H: Å ena sidan vill vi Kalvsundsbor vara öppna och inkluderande. Vi (kalvsundsbor) har dock ingen kommersiell verksamhet där vi kan tjäna pengar på turisterna. Vi vill väl inte heller ha hit folk bara för att kunna tjäna pengar på dom. Eller? Som sommargäster upplever vi det som positivt att det finns ett levande samhälle. Det är ett samhälle som lever året runt. Kalvsund skulle idag kunna beskrivas som en förort. Människorna bor här. De flesta arbetar dagligen eller nästan dagligen någon annanstans. Kalvsund är ingen turist-ö.

P: Behöver Kalvsund turister? H: Vad ska vi ha dagbesökarna till? Vill vi ha dom? Jag gillar själv inte att turista i turistmiljöer. Jag vill besöka hembygder. Men jag kan uppskatta turismen på Smögens brygga (eller andra bryggor) när jag i min roll som skeppare på Kulturbåtarna levererade turister till bryggan. I den rollen kan jag vara tillfreds med turismen. Då är jag ju inte turist själv. Jag är kvar på båten och tittar på turismen. Jag är åskådare till turistlivet det vill säga till den blomstrande turistnäringen. Om eller när turismen blir den dominerande kulturen på orten blir det sammanhanget meningslöst. Om det inte finns någon (synlig) ”hembygd” utan turismen dominerar helt är det som vilket arrangerat näringsliv som helst. (som Liseberg eller IKEA). Kalvsund behöver inte turister.

P: Men kanske behöver turistnäringen Kalvsund? **H:** Jag tror inte det heller. Jag har noterat EU, Leader, och jordbruksverkets loggar på skyltar, på ön. De andra intressenterna KIF och KAS loggor finns inte med. Trots att det är mest ideellt arbete som driver projekten framåt. Det viktigaste att de ideella inte blir överutnyttjade.

Hur styrs Kalvsund? Gärna privata initiativ men i KIFs’ regi. Initiativet behöver innehålla både idé och handling. Gemensamhetsaktiviteterna här är det verkligt trevligt att delta i.

Arbete ger gemenskap direkt i stunden och man blir en del av ett fungerande kollektiv över tid. För mig har det varit väldigt värdefullt att vara med och skapa relationer genom praktiskt arbete. Man kan inte köpa sig in i gemenskapen. Man behöver delta. **Vad betyder havet för dig?** Havet får ett filosofiskt värde genom att se på havet och röra sig på havet. Jag gillar den flytande båtkroppens rörelse på havet. Jag älskar hur jag kan leva med vågorna och hur båten, propellern och tampar kan användas på havets vågor och i dess strömmar. Båtliv är dessutom ett bekvämt sätt att få naturupplevelse för mig. Jag slipper gå 4 timmar för att uppleva fjället. Havet ger möjligheter och havet begränsar. Även begränsningarna är oftast positiva. Man kommer till en annan värld när man kommer till Kalven och hejar på de man möter. Man kan språka eller inte. Det är en effekt av havet som barriär. Havet binder också samman. Via vatten kan jag ta mig över hela jordklotet. Vi har alla ett och samma vatten också över tid. Över land kan jag inte alls ta mig lika långt.

Var tänker du bli gammal? Eller: Hur tänker du om att bli gammal i relation till Kalvsund? Jag är ung ännu... jag kan komma att ompröva det många gånger, men jag trodde inte jag ville bli heltidsboende på Kalvsund. Men jag kanske har börjat revidera det. Förra veckan... kände jag att relationerna och sammanhanget här kanske var mer betydelsefulla än förströelsemöjligheterna i stan. Kalvsund är en spegling av världen eller är Lilla Göteborg... öppen för världen – porten mot väster som tar emot nyheter från världen. Det är grymt vilka enkla förströelser det finns i stan. Hur nära det är till allt. Men jag känner mig alienerad av sommar-Göteborg när stan töms. Jag känner inte mina grannar i stan så att jag kan knacka på och bara snacka en stund. När jag reser fram och tillbaka till jobb så känns det väldigt bra att komma hem hit, till hela sociala miljön Kalvsund. Det känns väldigt mycket hemma. Det finns inget bättre ställe att komma hem till. Men man måste komma härifrån ibland, för att fullt ut njuta över att komma hit. Jag vill vara i sammanhang eller ha en uppgift. Jag turnerar en del i mitt jobb. Jag vill inte vara turist på fritiden. Jag vill gärna ha en eller flera hembygder. Jag vill vara en del av vardagen, hitta till järnaffären eller bageriet - man får en ny hembygd och ett nytt sammanhang. En ö där folk bor på riktigt (en ö som lever hela året). Jag vill ha individer som tänker, handlar och är orädda omkring mig

Fotografen hette Ingemar Berling (1925–2006).
Han arbetade många år på DN.
Bilden finns i den lilla skriften "Sightseeing i Göteborgs hamn"
som gavs ut av Västanfläkt på 1950-talet.